

FULLS/79

del Museu Arxiu de Santa Maria

Mataró, abril 2004

TAULA

● EDITORIAL	1
● ACTUALITAT	3
● ESTUDIS	
UN RITUAL DEL SEGLE XVIII DE LA PROCESSÓ DELS DOLORS <i>Rafael Soler i Fonrodona</i>	4
EL PARE ROIG I JALPÍ, LES SANTES JULIANA I SEMPRONIANA I L'ARQUEOLOGIA MATARONINA <i>Joaquim Llovet</i>	11
NOTÍCIES D'UNA IMPORTANT COMUNITAT DE REGANTS DE MATARÓ I DEL PROCÉS DE LA SEVA REGLAMENTACIÓ <i>Antoni Martí i Coll</i>	16
L'ORIGEN DE LES SERENATES A MATARÓ: S'INICIEN A PRINCIPIS DEL SEGLE XIX AMB LA CAIGUDA DE L'ANTIC RÈGIM <i>Manuel Cusachs i Corredor</i>	27
● RECURSOS	34
● DOCUMENTACIÓ FOTOGRÀFICA	35

Portada: Capçalera de l'ornamentació de la serenata
del carrer de Llauder (1906).
Dibuix de Robert Lleonart i Casadevall.

Prohibida la reproducció dels textos i de les il·lustracions sense
esmentar la procedència.

Edita: **MUSEU ARXIU DE SANTA MARIA**
Centre d'Estudis Locals de Mataró.
Director: Manuel Salicrú i Puig.
Beata Maria, 3
Tel. 93 790 15 28 (Parròquia de Santa Maria)

Composició i impressió:
Copisteria Castellà. c/ Pujol, 40 - 08301 MATARÓ
Dipòsit Legal: B-15.257-1978 ISSN 0212-9248

L'Equip del Museu Arxiu de Santa Maria no es responsabilitza
necessàriament de l'opinió que expressen els articles signats.

Amb la col·laboració de

Ajuntament de Mataró
Patronat Municipal
de Cultura

Generalitat de Catalunya
Direcció General de Promoció Cultural
Promoció de la Premsa

EDITORIAL

L'ANY DEL «CENTENARI» DE LES SANTES (1904), UN SEGLE DESPRÉS

Enguany es compleixen cent anys de l'anomenat per molts l'any del «Centenari». D'aquesta manera se singularitzava l'any 1904, per la celebració que Mataró va fer d'una manera solemne del XVI centenari del martiri de les santes Juliana i Semproniana, les patrones de la ciutat. Les festes s'organitzaren a tots els nivells: religiós, cívic, popular, literari, musical, esportiu, recreatiu, etc. tot un veritable esdeveniment, doncs; àdhuc, se n'encunyà una medalla commemorativa. Tot plegat era la continuació d'un corrent devocional envers les dues santes, que el 1852 havia portat a la seva declaració com a patrones de la ciutat.

No en va, han passat cent anys des de 1904. Avui, a la llum de les dades històriques que s'han anat publicant, potser no ens atreviríem pas a determinar amb tota seguretat l'any exacte del martiri de les dues santes, ni el seu origen, fets que en temps passats es donaven per indubtables. I és que la biografia de Juliana i de Semproniana s'havia anat confegint sobre la base dels antecedents històrics i documentals amb què hom comptava a l'època, i, sobretot, dins un encomiable desig d'assegurar per a Mataró el patrocini de dues santes tingudes com a filles d'Iluro, que era tant com dir de casa nostra.

Però, més ençà, en aprofundir sobre la història i el culte a les dues santes a Mataró i a Sant Cugat del Vallès, els resultats han vingut a cobrir de boirina el llunyà horitzó de llur origen, i a desdibuixar llurs trets biogràfics. La pèrdua de credibilitat del *Libre de Feyts d'Armes de Catalunya* —la pedra angular en què s'aferraren molts dels panegiristes de les nostres santes—, que feia Juliana i Semproniana originàries de Ciutat Freta, o sigui de Mataró, ha

deixat un buit difícilment omplible. D'altra banda, cal pensar també que l'autoria del *Libre* s'atribueix precisament a l'inquiet frare de Blanes, Joan Gaspar Roig i Gelpí, a la segona meitat del segle XVII, al qual es deuen bona part de les dades biogràfiques de les dues santes. Tot plegat no permet, doncs, de mantenir com a vàlids bastants dels antecedents històrics sobre les patrones mataronines que es manejaven l'any 1904, ara fa un segle.

Cal confiar, doncs, que futures i potser imprevisibles recerques en el camp històric i, àdhuc, en l'arqueològic, vinguin algun dia a esclarir d'una manera definitiva el context de l'època en què es

mogueren les dues santes i, amb això, a poder determinar amb tota seguretat la cronologia del seu origen, vida i martiri.

Entretant, els mataronins continuarem tenint, venerant i festejant Juliana i Semproniana, com a veritables patrones que són de la nostra ciutat.

* * *

Aprofitant l'avinentsa, enguany, per les Festes de les Santes, el Museu-Arxiu organitzarà una exposició de la documentació que conserva dels actes i festes que se celebraren l'any 1904.

Estampes-recordatori de les festes del XVI centenari del martiri de les santes Juliana i Semproniana (1904).